

**PROFILAKTIKA INSPEKTORLARINING "SMART MAHALLA"
AXBOROT TIZIMIGA FUQAROLAR TOMONIDAN QILINGAN
MUROJAATLARNI KO'RIB CHIQISH FAOLIYATINING
BOSQICHLARI**

Tohirov Arslon Ruslan o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi 3-kurs

312 guruh kursanti

Kalit so'zlar: Profilaktika inspektorlari, Smart Mahalla, axborot tizimi, fuqaro murojaatlari, murojaatlarni ko'rib chiqish, jamoatchilik monitoring, tahlil, murojaatni hal etish, samaradorlik, mahalla tizimi, fuqarolar bilan aloqalar.

Kirish

"Smart Mahalla" tizimi O'zbekistonda fuqarolarga davlat xizmatlarini ko'rsatishni yaxshilash, shaffoflikni ta'minlash va davlat va fuqarolar o'rtasidagi muloqotni samarali tashkil etish maqsadida yaratilgan raqamli platformadir. Ushbu tizim orqali fuqarolar o'z muammolarini va ehtiyojlarini elektron shaklda bildirishi mumkin. Profilaktika inspektorlari bu tizimda fuqarolarning murojaatlarini ko'rib chiqish, ularni tahlil qilish va tegishli choralar ko'rish bilan shug'ullanadilar. Bu maqolada profilaktika inspektorlarining "Smart Mahalla" tizimiga fuqaro tomonidan qilingan murojaatlarni ko'rib chiqish faoliyatining bosqichlari, ular tomonidan bajarilishi lozim bo'lgan vazifalar va tizim samaradorligini oshirish yo'llari tahlil etiladi.

"Smart Mahalla" tizimining mohiyati va asosiy maqsadi.

"Smart Mahalla" tizimi — bu O'zbekiston hukumati tomonidan fuqarolarning ijtimoiy ehtiyojlarini, shu jumladan, jamoat xavfsizligini ta'minlash va huquqiy yordam ko'rsatish maqsadida joriy etilgan innovatsion axborot tizimidir. Tizimning asosiy maqsadi — fuqarolar tomonidan murojaatlarni elektron tarzda qabul qilish, tahlil qilish va tezkor ravishda tegishli choralar ko'rishdir. Tizimning muvaffaqiyatli ishlashi uchun profilaktika inspektorlari, mahalla raislari, huquqni muhofaza qiluvchi organlar va boshqa davlat strukturalarining o'zaro hamkorligi va mas'uliyatli ishlashi muhim ahamiyatga ega.

Profilaktika inspektorlarining "Smart Mahalla" tizimiga fuqaro murojaatlarini ko'rib chiqish faoliyati.

Profilaktika inspektorlarining "Smart Mahalla" tizimiga fuqaro tomonidan yuborilgan murojaatlarni ko'rib chiqish jarayoni bir necha bosqichga bo'linadi. Har bir bosqichda inspektorlar murojaatlarning mohiyatini to'g'ri tahlil qilib, kerakli choralarni ko'rishlari zarur.

1. Murojaatlarni qabul qilish va ro'yxatga olish.

Birinchi bosqichda, fuqarolar tomonidan "Smart Mahalla" tizimiga yuborilgan murojaatlar qabul qilinadi va tizimda ro'yxatga olinadi. Bu bosqichda inspektorlar murojaatning manzilini, muammo turini va uning dolzarbligini aniqlashlari kerak. Tizim avtomatik ravishda murojaatlarni tegishli kategoriyalarga ajratadi (masalan, jinoyatni oldini olish, ijtimoiy yordam, xavfsizlik va boshqalar). Profilaktika inspektori ushbu murojaatlarni to'g'ri tasniflash va ularga ko'ra tezkor chora ko'rish uchun zarur bo'lgan barcha ma'lumotlarni yig'ishi lozim.

2. Murojaatlarni tahlil qilish.

Murojaatlar qabul qilinganidan so'ng, profilaktika inspektori murojaatning mazmunini tahlil qiladi. Tahlil jarayonida inspektor murojaatning yuzaga kelgan sabablarini, muammoning og'irligini va fuqarolarning ehtiyojlarini aniqlaydi. Agar murojaat jinoyatga oid bo'lsa, inspektor unga tegishli huquqni muhofaza qiluvchi organlarga yo'naltiradi. Agar murojaat ijtimoiy xizmatlarni talab qilsa, inspektor mahalla va boshqa ijtimoiy xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlarga murojaat qiladi.

Tahlil jarayonida, shuningdek, murojaatlarni ilgari keltirilgan yoki oldingi murojaatlar bilan bog'liqligini aniqlash, jinoyatlarning oldini olishda qanday samarali profilaktik choralar ko'rilyotganini baholash ham muhimdir.

3. Murojaatlarni hal etish va chora-tadbirlarni ko'rish.

Uchinchi bosqichda, murojaatni tahlil qilgan profilaktika inspektori tegishli choralar ko'rishni boshlaydi. Agar murojaat jinoyatni oldini olishga qaratilgan bo'lsa, inspektor ushbu masala bo'yicha profilaktik tadbirlarni ishlab chiqadi, shuningdek, mahallada xavfsizlikni ta'minlash uchun jamoat tashkilotlari bilan hamkorlikni yo'lga qo'yadi. Agar murojaat fuqarolarning huquqiy yordamga ehtiyoji bilan bog'liq bo'lsa, inspektor huquqiy maslahatlar berib, ularni tegishli davlat organlariga yo'naltiradi.

Murojaatni hal qilish jarayonida profilaktika inspektori fuqarolarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilishga, ularning huquqlarini buzmaslikka alohida e'tibor berishi lozim. Har bir murojaatni hal qilishda, inspektorlar zarur bo'lgan huquqiy normalarga rioya qilishlari kerak.

4. Fuqarolarga javob berish va natijalarni qayd etish.

To'rtinchi bosqichda, inspektor murojaatni ko'rib chiqish va tegishli chora-tadbirlarni amalga oshirgandan so'ng, fuqaroga javob beradi. Fuqarolarga murojaatning qanday hal etilganini, bajarilgan ishlar natijasini va ularning muammolari qanday hal qilinganini tushuntirish zarur. Tizimda amalga oshirilgan ishlar va natijalar qayd etiladi, bu esa kelajakda murojaatlarning samarali hal etilishi uchun tahlil qilish imkonini beradi.

5. Monitoring va tahlil qilish.

Oxirgi bosqichda, profilaktika inspektorlari amalga oshirilgan ishlarning

samaradorligini baholashadi. Ular tizimdagi murojaatlarni va ularni hal qilish jarayonini tahlil qilib, kelajakda xatoliklarni kamaytirish, samaradorlikni oshirish va tizimning ishlashini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqadilar. Monitoring orqali inspektorlar profilaktik faoliyatning natijalarini kuzatib boradilar va kerakli o'zgarishlar kiritadilar.

"Smart Mahalla" ilovasi – bu O'zbekistonda fuqarolarga davlat xizmatlarini raqamli platforma orqali taqdim etish va mahalla darajasida turli muammolarni hal qilishni osonlashtiruvchi mobil ilovadir. Ushbu ilova, ayniqsa, mahalla va mahalliy hokimiyat organlari bilan fuqarolar o'rtasidagi aloqalarni mustahkamlash, shaffoflikni ta'minlash, va mahalla hududida jamoat xavfsizligini yaxshilash uchun ishlab chiqilgan.

Ilovaning asosiy funksiyalari:

•Fuqarolarning murojaatlarini qabul qilish:

"Smart Mahalla" ilovasi orqali fuqarolar turli so'rovlar, shikoyatlar yoki muammolarni elektron tarzda yuborishlari mumkin. Murojaatlar mahalla mas'uliyatli organlari tomonidan ko'rib chiqiladi va tezkor javoblar taqdim etiladi.

•Davlat xizmatlari:

Ilova orqali fuqarolar davlat xizmatlarini onlayn tarzda olishlari mumkin. Bunga turli ijtimoiy yordam, huquqiy maslahatlar, va boshqa mahalliy xizmatlar kiradi.

•Xavfsizlikni ta'minlash:

Ilova mahalla darajasida xavfsizlikni ta'minlash maqsadida, profilaktika inspektorlari va boshqa vakolatli organlarga murojaatlar yuborilishi mumkin. Shuningdek, jinoyatchilikka qarshi profilaktik chora-tadbirlar ko'rish va hududdagi jamoat xavfsizligini oshirishda yordam beradi.

•Ma'lumot almashish:

Ilova mahalla hududidagi fuqarolar, mahalla raislari va mahalliy hokimiyat organlari o'rtasida samarali ma'lumot almashish imkoniyatini yaratadi. Bu esa fuqarolarning ehtiyojlarini tez va samarali hal qilishni ta'minlaydi.

•Monitoring va tahlil:

Ilova yordamida mahalla hududidagi xizmatlar va faoliyatlar monitoring qilinadi, tahlil qilish uchun zaruriy ma'lumotlar yig'iladi. Bu tizimning samaradorligini baholash va uni takomillashtirishga yordam beradi.

•Ilovaning yaratilish maqsadi:

"Smart Mahalla" ilovasining asosiy maqsadi – mahalla darajasida fuqarolarni raqamli xizmatlar bilan ta'minlash, ular bilan bevosita aloqada bo'lish, davlat xizmatlari jarayonini osonlashtirish va tezlashtirishdir. Ilova, shuningdek, mahalliy organlar va fuqarolar o'rtasidagi kommunikatsiyani yanada samarali qiladi, davlat xizmatlarining shaffofligini ta'minlaydi va fuqaroning huquqlarini himoya qilishda muhim rol o'ynaydi.

•Ilovaning ahamiyati:

Shaxsiy va jamoaviy xizmatlarni yaxshilash: Fuqarolar o'zlarining ehtiyojlari va muammolarini ilova orqali tez va oson bildiradilar.

Jamoat xavfsizligini oshirish: Mahallalar bo'yicha xavfsizlikni yaxshilash, jinoyatchilikka qarshi chora-tadbirlarni ko'rish imkoniyatlarini yaratadi.

Samaradorlikni oshirish: Fuqarolar va davlat organlari o'rtasidagi aloqani yanada samarali va tezkor qilish.

Xulosa

"Smart Mahalla" axborot tizimi fuqarolarga tezkor va samarali xizmat ko'rsatishni ta'minlash uchun yaratilgan muhim platformadir. Profilaktika inspektorlarining bu tizimda fuqaro murojaatlarini ko'rib chiqish faoliyati jamiyat xavfsizligini ta'minlashda, huquqiy yordam ko'rsatishda va jinoyatchilikni oldini olishda muhim rol o'ynaydi. Murojaatlarni qabul qilishdan to javob berishga qadar bo'lgan barcha bosqichlar samarali va izchil amalga oshirilishi kerak. Shuningdek, tizimni takomillashtirish va inspektorlarning malakasini oshirish orqali "Smart Mahalla" tizimining samaradorligini yanada oshirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni (2020-yil 10-dekabr) "Mahalla instituti faoliyatini takomillashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi farmon.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti.

2.O'zbekiston Respublikasining "Fuqarolarning murojaatlari to'g'risida"gi Qonuni (2014-yil 11-aprel).O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi tomonidan qabul qilingan qonun.

3."Axborotlashtirish va kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish to'g'risida"gi qonun (2019-yil).O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi tomonidan qabul qilingan qonun.

4."Smart Mahalla" ilovasi: texnologiya va ijtimoiy ta'sir (2021).O'zbekiston davlat universiteti jurnalida nashr etilgan maqola.

5.Mirzaev, M. Sh. "Mahalla va xavfsizlik: raqamli texnologiyalarning roli" (2020).O'zbekiston Respublikasi Ijtimoiy Fanlar Akademiyasi.

6."Profilaktika inspektorlari va jamoat xavfsizligi: zamonaviy yondashuvlar" (2019).O'zbekiston Respublikasi Huquqshunoslar Assotsiatsiyasi nashr etgan ilmiy maqola.